

VII.

Förslag till ändrad lydelse av §§ 4, 17, 21, 27, 28, 96, 97 och 108 regeringsformen.

§ 4.

Konungen äger att allena styra riket på det sätt denna regeringsform föreskriver; inhänte dock, i de fall, här nedanföre stadgas, under rättelse och råd av ett statsråd, vartill Konungen kallar och utnämner kunnige, erfarne, redlige och allmänt aktade, infödde svenske *medborgare* av den rena evangeliska läran. Ej må *makar, föräldrar och deras barn eller syskon* på en gång vara ledamöter av statsrådet.

§ 17.

1:o. Konungens domsrätt skall uppdragas minst tolv av Honom utnämnda lagkunniga *personer*, vilka fullgjort vad författningarna föreskriva dem, som uti domareämbeten må nyttjas, samt i sådana värv ådagalagt insikt, erfarenhet och redlighet. De kallas justitieråd och utgöra Konungens högsta domstol. Deras antal må ej ökas utöver tolv, såvida ej Konungen och riksdagen, i den ordning 87 § 1 mom. stadgar, besluta, att högsta domstolen skall på avdelningar arbeta; och varde, i sådant fall, såväl justitierådens antal med iakttagande av vad ovan är sagt om ärendenas fördelning mellan avdelningarna i samma ordning bestämda.

2:o. Konungens rätt att pröva och avgöra besvär, som jämlikt författningarna må hos Konungen fullföljas i statsdepartementen, skall i den omfattning, som bestämmes i särskild lag, stiftad av Konungen och riksdagen samfällt enligt den i 87 § 1 mom. stadgade ordning, uppdragas minst sju av Konungen utnämnda *personer*, som förvaltat civil beställning samt däruti ådagalagt insikt, erfarenhet och redlighet. De kallas regeringsråd och utgöra Konungens regeringsrätt. Minst två tredjedelar av

hela antalet regeringsråd skola hava fullgjort vad författningarna föreskriva dem, som uti domareämbeten må nyttjas.

Närmare bestämmelser om regeringsrättens sammansättning och tjänstgöring meddelas i oförmälda lag.

§ 21.

Tre ledamöter av högsta domstolen och en av regeringsrättens lagfarna ledamöter skola tillsammans utgöra Konungens lagråd.

Lagrådet tillkommer att avgiva utlåtande över de förslag till stiftande, upphävande, ändring eller förklaring av lagar eller författningar, vilka för sådant ändamål bliva av Konungen överlämnade. Där så prövas nödigt, må Konungen för visst ärende till ledamot av lagrådet ytterligare förordna en för insikt, erfarenhet och redlighet känd *person*.

Närmare bestämmelser om tjänstgöringen i lagrådet meddelas i särskild, av Konungen och riksdagen jämlikt 87 § 1 mom. gemensamt beslutad lag.

§ 27.

Till justitiekansler må Konungen nämna en lagfaren, skicklig och oväldig *person*, som i domarevärv varit nyttjad. Honom, såsom Konungens högste ombudsman, åligge förnämligast, att föra eller genom de under honom ställda fiskaler låta föra Konungens talan i mål, som röra allmän säkerhet och kronans rätt, samt att, å Konungens vägnar, hava tillsyn över rättvisans handhavande och i sådan egenskap beivra fel, som av domare och ämbetsmän begångne bliva.

§ 28.

Konungen äger att i statsrådet utnämna och befordra infödde svenske män till alla de ämbeten och tjänster, högre och lägre, vilka äro av den egenskap, att Konungen fullmakter därå utfärdar, dock böra vederbörande förut med förslag hava inkommit, där sådana hittills ägt rum. *Infödda svenska kvinnor må även i den ordning, som nyss nämnts, och enligt grunder, som fastställas i särskild av Konungen och riksdagen stiftad lag eller beträffande prästerliga tjänster genom lag, stiftad enligt § 87 2 mom., kunna utnämnas och befordras till dylika ämbeten och tjänster.* Konungen vare ock obetaget, att, efter vederbörandes hörande, eller uppå deras framställning, till lärarebefattningar vid universiteterna, de teologiska lärartjänsterna likväl undantagna, såsom ock till lärare- och andra beställningar vid andra

inrättningar för vetenskap, slöjd eller skön konst, ävensom till läkarbefattningar, kalla och befordra även *personer av utländsk börd* av utmärkt förtjänst, de där den rena evangeliska läran bekänna. Likaledes må Konungen kunna uti militära ämbeten nyttja utländske män av sällsynt skicklighet, men icke till kommandanter i fästningarna. Till konsul må ock *person av utländsk börd* nämnas, där lön ej är med befattningen förenad. Konungen fäste, vid alla befordringar, avseende endast å de sökandes förtjänst och skicklighet, men icke på deras börd. Till prästerligt ämbete eller till annan tjänst, varmed är förenat åliggande att meddela undervisning i kristendom eller teologisk vetenskap, kan endast den utnämnas, som bekänner den rena evangeliska läran. Till alla övriga ämbeten eller tjänster, med det undantag i avseende å statsrådets ledamöter, som i 4 § stadgas, må bekännare av annan kristen troslära, ävensom av den mosaiska, kunna nämnas; dock må icke någon, som ej tillhör den rena evangeliska läran, såsom domare eller innehavare av annan tjänst deltaga i handläggning eller avgörande av fråga, som angår religionsvård, religionsundervisning eller befordringar inom den svenska kyrkan. Varje departementschef skall föredraga och expediera alla ärenden rörande befordringar, förordnanden, tjänstledighet och avsked, till och ifrån ämbeten och tjänster vid de verk och stater, som under departementet höra.

§ 96.

Varje lagtima riksdag skall förordna två för lagkunskap och utmärkt redlighet kända *personer*, den ene såsom justitieombudsman och den andre såsom militieombudsman, att i egenskap av riksdagens ombud, efter den instruktion riksdagen för vardera utfärdat, hava tillsyn över lagars och författningars efterlevnad, militieombudsmannen i vad de skola tillämpas vid krigsdomstolarna samt av ämbets- och tjänstemän med avlöning från de till försvarsväsendet anslagna medel och justitieombudsmannen i vad de eljest skola vid domstolarna samt av ämbets- och tjänstemän tillämpas, ävensom att enligt den fördelning nu är sagd vid vederbörliga domstolar i laga ordning tilltala dem, som uti sina ämbetens utövning av våld, mannamån eller annan orsak någon olaglighet begått eller underlåtit att sina ämbetsplikter behörigen fullgöra. Ombudsmännen vare i all måtto underkastade samma ansvar och plikt, som allmän lag och rättegångsordning för aktorer utstaka.

§ 97.

Justitieombudsmannen och militieombudsmannen, som, så länge de sina ämbeten innehava, skola i alla avseenden anses lika med Konungens

justitiekansler, väljas på sätt riksdagsordningen stadgar; och bör därvid jämväl för en var av dessa riksdagens ombudsmän utses en *person* av de egenskaper, som hos ombudsmannen erfordras, att honom efterträda, ifall han, innan nästföljande lagtima riksdag anställt nytt val av ombudsman, skulle med döden avgå, samt att utöva ämbetet under den tid, ombudsmannen kan vara av svår sjukdom eller annat laga förfall därifrån förhindrad.

§ 108.

Lagtima riksdag skall vart fjärde år, på sätt i riksdagsordningen sägs, förordna sex för kunskaper och lärdom kända *personer* att jämte justitieombudsmannen, som bland dem förer ordet, utöva vård över tryckfriheten. Dessa kommitterade, av vilka två, utom justitieombudsmannen, skola vara lagfarne, äge sådan befattning, att, i händelse någon författare eller boktryckare, innan tryckningen, själv överlämnar dem en skrift och begär deras yttrande, huruvida åtal därå, efter tryckfrihetslagen, kan ägas rum, skola justitieombudsmannen och minst trenne kommitterade, varav en lagfaren, ett sådant yttrande skriftligen avgiva. Förklara de däruti, att skriften må tryckas, vare då både författare och boktryckare från allt ansvar frie, och ligge det å kommitterade.